

Zámek Moravská Třebová

Kraj: Pardubický

Okres: Svitavy

GPS souřadnice: 49.757096N, 16.666055E

Adresa URL: www.zamekmoravskatrebova.cz

Zámek v Moravské Třebové patří k nejvýznamnějším renesančním památkám ve střední Evropě. Čtvercové náměstí v Moravské Třebové s kolmo vyběhajícími ulicemi je typickým dílem 13. století. Jedinou nepravděpodobností v šachovnicovém půdorysu města najdeme v jeho jihovýchodním nároží. Zde stával, asi už od samotného založení města, hrad šlechtického správce. Byl postavený do obvodových hradeb a od města byl oddělený hlubokým příkopem.

V roce 1356 prodal Jindřich z Lipé moravskotřebovské panství tj. město s hradem markraběti Janu Jindřichovi. Ten dal u hradu podstatně zesílit opevnění. Bohatý rod pánů z Boskovic zahájil kolem roku 1485 rozsáhlou přestavbu starého a na tehdejší dobu již nepohodlného hradního objektu na renesanční zámek. Vzácný raně renesanční portál dodnes hlásá jméno stavebníka s letopočtem Ladislaus de Boskovic et Nigromonte Dominus castri humus me fecit sub anno Domini 1492. Tato stavba je první a také jedna z nejstarších renesančních památek datovaná nejen v našich zemích, ale dokonce ve všech zemích Evropy na sever od Alp. Brána je mimořádnou stavební památkou. Je ceněna a uznávána stejně jako ostění Vladislavského sálu na pražském Hradě.

Z etapy výstavby zámku za Ladislava z Boskovic se zachovalo jen východní křídlo. O náročné výbavě pozdně gotického zámku svědčí dodnes tzv. rytířský sál, opatřený křížovou klenbou s heraldickými svorníky se znaky Boskoviců a spřízněných rodů. Po požáru v roce 1509 byla provedena Ladislavem z Boskovic přestavba v duchu nastupující renesance. Mezi roky 1560–1570 byly dokončeny úpravy jižního křídla zámku s řadou reprezentačních sálů. Přípomínkou na Jana z Boskovic je pak bosovaný portál na východní vnější zdi zámku.

Smrtí Jana z Boskovic v roce 1589 přechází moravskotřebovské majetky dědictvím do rukou Žerotínů. Ladislav Velen ze Žerotína si Třebovou zvolil za své sídlo. V roce 1611 začal s přestavbou zámku. Na místě bývalého hradního příkopu vznikla tři manýristická křídla zámeckého předdvoří opatřená směrem do nádvoří arkádami. Současná fasáda severního křídla nového paláce obrácená do náměstí je jednoduchá a vystupuje z ní mohutná hranolová věž s přísně symetrickým průčelím.

Po dalším z požárů v roce 1840 se zachovala tři křídla původní fasády s arkádami, severní a východní zcela, ze západního pak pouze severní polovina. Jižní musela být stržena úplně. Ladislav Velen ze Žerotína po prohrané bitvě na Bílé hoře v roce 1620 emigroval před trestem smrti.

Veškeré rodové majetky byly Žerotínům zabaveny a moravskotřebovské panství získal v roce 1622 jako léno koruny české Karel z Lichtenštejna. Zámek se za Lichtenštejnů stal jen správním střediskem tohoto panství. Přemístili sem veškeré úřednictvo a správu panství; část sloužila dokonce jako stáje.

Podobný osud moravskotřebovský zámek nesl až do druhé poloviny 20. století, kdy se dostal do vlastnictví a péče města.

Nejtěžší rána dopadla na zámek s přilehlou částí města v noci z 30. dubna na 1. května 1840 v podobě

rozsáhlého požáru, kdy zámek kompletně vyhořel. Značná část zámku byla stržena nebo opravena a přestavěna, avšak jeho někdejší renesanční krása z větší části nenávratně zmizela.

V posledních letech prošel zámek nákladnou rekonstrukcí a od roku 2012 vítá návštěvníky bohatou nabídkou expozic.

Prohlídkové okruhy:

Poklady Moravské Třebové

Alchymistická laboratoř

Středověká mučírna

Jak se žilo na venkově

Barevná planeta

Výstavy

